

Redovisning av myndigheters intäkter och kostnader 2017 för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

Redovisning till regeringen enligt 10 kap. 7 § förordningen om avgifter för
prövning och tillsyn enligt miljöbalken den 15 april 2018

Innehåll

INNEHÅLL	2
SAMMANFATTNING	3
OM SAMMANSTÄLLNINGEN	4
Krav på redovisning	4
Metod och avgränsningar	4
Särskilt om länsstyrelsernas redovisningar	5
RESULTAT	6
De centrala myndigheternas redovisningar	6
Domstolsverkets redovisning	7
Naturvårdsverkets redovisning	7
Havs- och vattenmyndighetens redovisning	7
Kammarkollegiets redovisning	7
Länsstyrelsernas redovisningar	7
Länsstyrelsens intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3 §)	7
Länsstyrelsens beräknade kostnader för tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifter (4 §)	10
Redovisning av länsstyrelsens beräknade behov angivet i timmar	10
Länsstyrelsernas bedömningar av tillsynsbehovet	13
Länsstyrelsernas skäl för bedömt nödvändigt tillsynsbehov	13
Länsstyrelsernas bedömningar av resurser i förhållande till behovet.	16
ANALYSER OCH SLUTSATSER	17
De centrala myndigheternas kostnader och intäkter	17
Länsstyrelsens kostnader och intäkter	17
Utvecklingsbehov	19
BILAGA 1 MILJÖSAMVERKAN SVERIGES FÖRSLAG TILL ÄNDRINGAR I FÖRORDNING OM AVGIFTER FÖR PRÖVNING OCH TILLSYN ENLIGT MILJÖBALKEN	20
BILAGA 2 LÄNSSTYRELSESNAS ÖVRIGA VÄS-KODER	21

Sammanfattning

Naturvårdsverket ska senast den 15 april varje år redovisa Domstolsverkets, Kammarkollegiets, Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens samt länsstyrelsernas intäkter och kostnader för provning och tillsyn enligt miljöbalken. Naturvårdsverket ska också lämna förslag med anledning av uppföljningen.

Första sammanställningen lämnades förra året. Dessa är således andra sammanställningen som redovisas till regeringen.

Havs- och vattenmyndigheten och Kammarkollegiets kostnader för samråd och provning av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet ligger på ungefär samma nivåer som föregående år. För Naturvårdsverket och Domstolsverket har intäkterna och kostnaderna förändrats, delvis beroende på ökat antal tillståndsprövningar i första instans. De centrala myndigheternas kostnader för provning av vattenverksamheter täcks inte av ersättningar från verksamhetsutövare.

Vissa metodologiska förändringar har gjorts i årets sammanställning av länsstyrelsernas beräknade behov av nödvändiga tillsynsåtgärder som syftar till att ge en kompletterande bild av länsstyrelsernas resursbehov.

Länsstyrelserna bedömer att tillsynsbehovet är större än vad resurserna ger utrymme för. Länsstyrelsernas behov av resurser för tillsynen skiljer sig åt mellan tillsynsområden, där behovet i absoluta timmar är störst inom tillsyn av vattenverksamheter, följt av miljöskydd och naturvård. För tillsyn av vattenskyddsområden är det relativa behovet jämfört med den utförda tillsynen störst. För tillsyn av förorenade områden motsvarar behovet den utförda tillsynen, vilket delvis kan förklaras av riktade anslag. För att kunna bedöma storleken på länsstyrelsernas resursbehov behöver saken undersökas djupare.

För att kunna utföra en rättvisande jämförelse mellan länsstyrelsernas kostnad för utförd tillsyn och beräknad kostnad av nödvändiga tillsynsåtgärder förutsätts att kostnad för en tillsynstimme beräknas på samma sätt för utförd tillsyn som för de beräknade behoven.

De redovisningskrav som ställs på länsstyrelserna enligt 10 kap. 3 – 4 §§ FAPT kan behöva ses över. I nuvarande form försvåras jämförelser mellan kostnader för utförd tillsyn respektive behov av tillsyn i och med att reglerna avser olika omfattning av länsstyrelsernas totala tillsyn enligt miljöbalken.

Om sammanställningen

Krav på redovisning

Naturvårdsverket ska enligt 10 kap. 7 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (FAPT), sammanställa uppgifter om intäkter och kostnader för prövning och tillsyn som Domstolsverket, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet samt länsstyrelserna ska redovisa till Naturvårdsverket. Sammanställningen av uppgifterna ska lämnas till regeringen senast den 15 april varje år. Naturvårdsverket ska även göra en årlig uppföljning och lämna eventuella förslag med anledning av resultatet. Kraven som ställs på myndigheternas redovisningar av intäkter och kostnader framgår i sin helhet i 10 kap. 1–7 §§ FAPT.

För 10 kap. 1–3 §§ FAPT gäller, enligt Naturvårdsverkets tolkning, att kostnader ska innefatta samtliga kostnader med undantag för civilrättsliga frågor. Kostnader som ska redovisas inkluderar lönekostnader, kostnader för OH, skatter, resekostnader, traktamenten, konsultarvoden och liknande.

Enligt 10 kap. 5 § FAPT ska länsstyrelserna samverka för en enhetlig redovisning av 3 och 4 §§. Se avsnittet Metod och avgränsningar för redogörelse för hur länsstyrelserna samverkat.

Enligt 10 kap. 6 § FAPT ska redovisningarna av 1–4 §§ göras elektroniskt till Naturvårdsverket på det sätt som Naturvårdsverket behöver för sin sammanställning och uppföljning. Se Metod och avgränsningar för redogörelse för hur Naturvårdsverket samlat in de enskilda myndigheternas redovisningar.

Redovisningskraven i 10 kap. FAPT trädde i kraft 7 april 2015. Enligt övergångsbestämmelserna ska bestämmelserna i 10 kap. tillämpas första gången i fråga om redovisningen som skedde 2017 avseende intäkter och kostnader under 2016. Denna sammanställning redovisar uppgifter om intäkter och kostnader 2017 och är således den andra sammanställningen som redovisas till regeringen.

Metod och avgränsningar

Denna sammanställning innehåller utvalda uppgifter och sammanställningar som myndigheterna lämnat till Naturvårdsverket. De redovisningar som myndigheterna redovisat till Naturvårdsverket publiceras i sin helhet som öppna data på Naturvårdsverkets webbplats under 2018.

Naturvårdsverket vill också framhäva att uppgifterna till viss del är uppskattningar och att myndigheterna gjort egna reservationer i sina redovisningar. Myndigheterna ansvarar själva för kvalitetssäkring av sina redovisade uppgifter.

Naturvårdsverket gjorde ett utskick till samtliga länsstyrelser och de berörda centrala myndigheterna den 31 januari 2018 om hur de ska redovisa sina uppgifter till Naturvårdsverket. Påminnelser skickades ut till de länsstyrelser som inte redovisat sina uppgifter i tid.

Särskilt om länsstyrelsernas redovisningar

Som tidigare nämnts ska länsstyrelserna enligt 10 kap. 5 § samverka för en enhetlig redovisning av 10 kap. 3–4 §§ FAPT. Samverkan mellan länsstyrelserna har skett på två sätt:

1. För redovisningen av 3 § har varje länsstyrelse via kostnads- och tidsredovisningen rapporterat intäkter och kostnader för prövning och tillsyn till länsstyrelsernas gemensamma ekonomiadministration i (EA-förvaltningen i Örebro) som har sammanställt och redovisat uppgifterna till Naturvårdsverket.
2. För redovisningen av 4 § har Miljösamverkan Sverige vidareutvecklat den modell som togs fram till 2017 års redovisning. Liksom för föregående års redovisning har kostnader för *nödvändiga tillsynsåtgärder* likställts med kostnader för de tillsynsbehov som anges i länsstyrelsernas behovsutredningar. Av Miljösamverkan Sveriges beskrivning till modellen för behovsutredningar framgår att ”Behovsutredningen ska inriktas på att beskriva det välavvägda och realistiska tillsynsbehovet så långt det är möjligt. Det ger ett rimligt behov att förhålla sig till vid de prioriteringar som behöver göras jämfört med tillgängliga resurser och andra förutsättningar i den fortsatta planeringen.”¹

I sammanställningen utgår länsstyrelsernas kostnader för tillsynsvägledning och registerhållning. Detta beror på att det inte ansetts vara befogat utifrån kostnaderna för länsstyrelserna att registrera och särredovisa dessa kostnader.²

Under hösten 2017 fördes dialog mellan Naturvårdsverket, Miljösamverkan Sverige och länsstyrelserna för att utröna hur sammanställningen kan göras mer rättvisande för länsstyrelsens beräknade tillsynsbehov. Detta resulterade i att Naturvårdsverket i årets sammanställning gör följande två kompletterande redovisningar av 10 kap. 4 § FAPT:

1. Ett utdrag från länsstyrelsernas tidsredovisning av den utförda tillsynen jämförs med det beräknade behovet av tillsyn, angivet i timmar istället för kostnader.
2. Länsstyrelserna ges möjlighet att utveckla skälen för bedömt nödvändigt tillsynsbehov.

Dialog har även förts med Miljö- och energidepartementet om lämpliga mått för att beskriva länsstyrelsernas resursbehov. Dessa har inte resulterat i att några nya mått tagits fram.

¹ Miljösamverkan Sverige Modell För Behovsutredning 2017-10

² Redovisning av regeringsuppdrag – Avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken Dnr 526-197-09 Rt

Resultat

De centrala myndigheternas redovisningar

Domstolsverkets redovisning av avgiftsintäkter för tillståndsprovning av vattenverksamheter och kostnader för tillståndsprovning av vattenverksamheter och miljöfarliga verksamheter redovisas i Tabell 1. Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens och Kammarkollegiets redovisningar av intäkter och kostnader för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamheter i första instans redovisas i Tabell 2. Myndigheternas metod och eventuella reservationer redovisas på nästkommande sida.

Tabell 1 Redovisning av Domstolsverkets intäkter och kostnader 2017 enligt 10 kap. 1 § FAPT. Intäkter och kostnader anges i tusentals kronor. Uppgifter om intäkter och kostnader från 2016 inom parentes.

Redovisning 10 kap. 1 § FAPT	Domstolsverket
1 § 1. Avgiftsintäkter, tillståndsprovning vattenverksamhet	- 13 815 (- 7 728)
1 § 2. Kostnader, tillståndsprovning vattenverksamhet första instans	11 766 (11 817)
1 § 3. Kostnader, tillståndsprovning miljöfarlig verksamhet första instans	7 841 (9 788)

Tabell 2 Redovisning av Naturvårdsverkets (NV), Havs- och vattenmyndighetens (HaV) och Kammarkollegiets intäkter och kostnader enligt 10 kap. 2 § FAPT. Intäkter och kostnader anges i tusentals kronor. Uppgifter om intäkter och kostnader från 2016 inom parentes.

Redovisning 10 kap. 2 § FAPT	NV	HaV	Kammar- kollegiet
1. Intäkt - ersättning för rättegångskostnader tillståndsprovning vattenverksamhet första instans	0 (0)	- 353 (- 276)	- 451 (- 173)
2. Kostnader för medverkan i tillståndsprovning vattenverksamhet första instans i mark o miljödomstol (ej initiering av prövning enl. MB 24:7)	56 (305)	1 062 (1 356)	6 753 (6 665)
3. Kostnader för medverkan i samråd för vattenverksamhet	33 (119)	18 (47)	338 (350)
4. Kostnader för medverkan i tillståndsprovning miljöfarlig verksamhet i första instans i mark o miljödomstol (ej initiering av prövning enl. MB 24:7)	3 369 (1 780)	1 530 (1 098)	0 (0)
5. Kostnader för medverkan i samråd miljöfarlig verksamhet	784 (2 380)	38 (13)	0 (0)

Domstolsverkets redovisning

Domstolsverket har 2017 tidsredovisat under 3 månader och har sedan räknat upp dessa till 9 månader för att få en beräknad kostnad för hela 2017 års kostnader för tillståndsprovning i första instans av miljöfarlig verksamhet respektive vattenverksamhet. I detta ingår både lönekostnader och övriga kostnader.

Naturvårdsverkets redovisning

Naturvårdsverket har under 2017 redovisat tid och kostnader för medverkan samråd och tillståndsprovning i första instans på två poster. Fördelningen av kostnader för miljöfarlig verksamhet respektive vattenverksamhet har uppskattats i efterhand för såväl medverkan i samråd som vid tillståndsprovning i första instans. I detta ingår lönekostnader och övriga kostnader.

Naturvårdsverket har inte haft några intäkter i form av ersättning för rättegångskostnader vid tillståndsprovning första instans.

Havs- och vattenmyndighetens redovisning

Havs- och vattenmyndigheten har i sitt tids- och kostnadsredovisningssystem koder för samråd respektive provning av miljöfarlig verksamhet samt samråd respektive provning av vattenverksamhet. I detta ingår lönekostnader och övriga kostnader.

Kammarkollegiets redovisning

Kammarkollegiets kostnader för vattenverksamheter utgår från tids- och kostnadsredovisning och motsvarar 80 % av kostnaderna för tillståndsprovning 2017. Medverkan i samråd uppskattas till 5 % av kostnaderna för provning i första instans. I dessa kostnader ingår lönekostnader och övriga kostnader.

Kammarkollegiet har inte medverkat i varken samråd eller provning i första instans av vattenverksamhet under 2017.

Länsstyrelsernas redovisningar

Länsstyrelsens intäkter och kostnader för provning och tillsyn (3 §)

Länsstyrelsernas gemensamma ekonomiadministration har sammanställt länsstyrelsernas intäkter och kostnader för provning och tillsyn i enlighet med vad som framgår av 10 kap. 3 § FAPT samt de övriga kostnader som länsstyrelserna angivit³. I Tabell 3 presenteras uppgifterna sammanställt. De redovisade uppgifterna möjliggör inte en uppdelning mellan tillståndsprovning och tillsyn.

Sammanställningen följer i detta avseende vad som begärs in enligt FAPT. Detta innebär att länsstyrelsernas totala kostnader för tillsyn enligt miljöbalken inte framgår, samt att intäkter för viss tillsyn som finansieras med exempelvis sakanslag inte ingår i denna sammanställning.

³ I sammanställningen redovisas också intäkter och kostnader som ligger under länsstyrelsernas *Övriga kostnader*. Dessa VÄS-koder listas Bilaga 2 Länsstyrelsernas övriga VÄS-koder

Tabell 3 Sammanställning av länsstyrelsernas intäkter och kostnader 2017 enligt 10 kap. 3 § FAPT samt de övriga kostnader som länsstyrelsen angivit. De enskilda länsstyrelsernas intäkter och kostnader redovisas i Tabell 4. Kostnader och intäkter redovisas i tusentals kronor. Föregående års redovisning inom parentes. Tabellen redogör inte för samtliga kostnader för tillsyn och prövning enligt miljöbalken.

Sammanställning av länsstyrelsernas intäkter och kostnader	Miljöfarlig verksamhet	Vattenverksamhet	Totalt miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet
Intäkter för prövning och tillsyn, tkr	- 152 038 (- 134 720)	- 10 438 (- 7 016)	- 162 476 (- 141 736)
Kostnader för prövning och tillsyn, tkr	189 050 (178 692)	96 906 (87 601)	285 957 (266 292)

I Tabell 4 på nästa sida presenteras uppgifterna för respektive länsstyrelse. Som underlag för länsstyrelsernas gemensamma redovisningar ligger varje enskild länsstyrelses sammanställda tidsrapportering för länsstyrelsens verksamhets- och ärendehanteringssystem (VÄS).

Tabell 4 Sammanställning av länsstyrelsernas intäkter och kostnader för tillsyn och prövning uppdelat per länsstyrelse och efter punkterna i 10 kap. 3 § FAPT. Separat, längst ner i tabellen, har Länsstyrelserna även redovisat övriga intäkter och kostnader som inte framgår av punkterna i FAPT, se även Bilaga 2. Tabellen redogör inte för länsstyrelsernas samtliga kostnader för tillsyn och prövning enligt miljöbalken.

	BLEKINGE	DALARNA	GOTLAND	GÄVLEBORG	HALLAND	JÄMTLAND	JÖNKÖPING	KALMAR	KRONOBERG	NORRBOTTEN	SKÅNE	STOCKHOLM	SÖDER-MANLAND	UPPSALA	VÄRMLAND	VÄSTER-BOTTEN	VÄSTER-NORRLAND	VÄSTMANLAND	VÄSTRA GÖTALAND	ÖREBRO	ÖSTER-GÖTALAND	SAMTLIGA LÄNSSTYRELSE
1. avgiftsintäkter för prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter	-3345	-5912	-1434	-6494	-4816	-3454	-9806	-6092	-3935	-7340	-18260	-9218	-4120	-3485	-7783	-7547	-8859	-4510	-20973	-5665	-8990	-152038
2. Kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan för miljöfarlig verksamhet	71	233	369	134	196	172	160	179	216	348	656	351	294	201	355	738	207	274	893	171	370	6587
3. kostnader för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationen	210	4619	359	267	2115	582	291	5842	347	2146	9822	3757	216	5239	360	4996	6931	330	8995	3473	5571	66468
4. kostnader för medverkan vid tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet i första instans i Mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader att initiera tillståndsprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken	49	115	84	134	190	291	197	352	188	492	1671	313	584	448	301	1519	268	497	1284	197	563	9739
5. kostnader för operativ tillsyn över miljöfarlig verksamhet, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalansmälningar	1123	1932	1394	2352	1382	1819	3442	2220	1634	1980	6676	3578	1441	739	3219	3143	2714	1792	9405	1775	4169	57929
6. avgiftsintäkter för tillståndsprövning av markavvattning	0	0	-1	-10	-1	-21	-6	0	0	-13	-2	0	0	0	0	-20	-8	0	-8	-9	0	-100
7. avgiftsintäkter för handläggning av anmälan av anmälningspliktig vattenverksamhet	-140	-147	-38	-158	-60	-115	-119	-137	-77	-220	-126	-307	-63	-52	-285	-101	-119	-97	-462	-116	208	-2731
9. avgiftsintäkter för operativ tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning	0	-482	0	-128	-96	-1392	0	0	0	-1392	-249	0	0	-109	-50	-1136	-726	-26	-475	-294	0	-6556
10. intäkter i form av ersättning för rättegångskostnader vid tillståndsprövning av vattenverksamhet i första instans	0	0	0	-62	-66	-13	0	0	0	0	-124	-192	-13	0	0	-315	-51	0	0	82	0	-754
11. kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan för vattenverksamhet	74	85	255	179	151	34	42	32	146	96	175	244	61	88	240	275	169	127	491	103	87	3154
12. kostnader för tillståndsprövning av vattenverksamhet i första instans i mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader för att initiera tillståndsprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken	237	423	28	295	203	170	94	48	323	226	699	747	72	192	319	390	164	176	2270	253	115	7445
13. kostnader för dispensprövning och tillståndsprövning av markavvattning	0	41	47	26	85	81	233	0	31	63	96	16	0	8	25	176	26	0	135	18	14	1121
14. kostnader för handläggning av anmälan från anmälningspliktig vattenverksamhet	1065	572	271	652	300	468	795	617	824	2296	2120	1651	881	552	789	573	797	339	5578	673	464	22275
15. kostnader för operativ tillsyn över markavvattning, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalansmälningar	12	48	106	19	59	46	27	6	42	116	83	21	1	30	17	42	4	58	155	49	25	965
16. kostnader för operativ tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning, med undantag av kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalansmälningar	276	1302	250	1367	1061	401	621	632	879	1800	1951	1287	516	354	3359	1072	921	481	3432	661	605	23228
TOTALT 10 kap. 3 § FAPT	-369	2829	1689	-1428	702	-932	-4030	3698	618	600	5188	2249	-130	4206	868	4122	2438	-559	10720	1289	2994	36761
Övriga Intäkter VHT i grupperna 530, 531, 535 och 550, 551, 555	0	0	0	0	0	0	-123	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-64	0	0	-110	-297
Övriga Kostnader VHT i grupperna 530, 531, 535 och 550, 551, 555	2272	6286	2466	4573	1830	1188	5532	4946	3796	2817	7390	6264	2828	2527	2506	4037	4494	3615	10963	3998	2717	87045
TOTALT 10 kap. 3 § FAPT inklusive Övriga intäkter och kostnader	1903	9115	4155	3144	2532	257	1380	8644	4415	3417	12578	8513	2697	6733	3373	8158	6721	2992	21683	5287	5601	123297

Länsstyrelsens beräknade kostnader för tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifter (4 §)

Enligt 10 kap. 4 § FAPT ska länsstyrelserna redovisa beräknade kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som enligt länsstyrelsens bedömning inte kan täckas av avgifter⁴. Till årets redovisning har 16 av 21 länsstyrelser använt sig av Miljösamverkan Sveriges uppdaterade modell för behovsutredning och redovisat beräknat behov och intäkter för samtliga tillsynsområden. Dessa 16 länsstyrelser redovisningar har sammanställts i Tabell 5. Ytterligare 3 länsstyrelser, totalt 19 stycken, har redovisat det beräknade behovet angivet i timmar.

Tabell 5 Sammanställning av de 16 länsstyrelser som använt Miljösamverkan Sveriges uppdaterade modell för beräkning av kostnader för de nödvändiga tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifter.⁵ Uppgifterna anges i tusentals kronor. *Det totala resursbehovet avser länsstyrelsernas behov av resurs för tillsynen där exempelvis kompetensutveckling också ingår och antas i Miljösamverkan Sveriges modell vara 25 % av arbetstiden.

Tillsynsområde	Tillsynsbehov (h)	Totalt behov av resurs* (h)	Kostnad tillsynsbehov (tkr)	Intäkt tillsynsavgift (tkr)	Redovisning 4 § (tkr)
Naturvård	91 515	122 020	97 616	0	97 616
Vattenverksamhet	223 414	293 359	234 687	8 725	225 962
Vattenskyddsområde	10 618	14 157	11 326	-	11 326
Miljöskydd	149 144	198 859	159 087	61 110	97 977
Företnadsområden	40 037	53 384	42 707	602	42 105
Totalt	511 375	681 779	545 422	70 437	474 985

Redovisning av länsstyrelsens beräknade behov angivet i timmar

I årets sammanställning redovisas även länsstyrelsernas bedömda tillsynsbehov angivet i timmar. Därmed ges en bild av tillsynsbehovet utan att olika beräkningssätt för timkostnad påverkar resultatet.⁶ Syftet är att lämna en beskrivning av länsstyrelsernas angivna behov i förhållande till den utförda tillsynen. I nedanstående sammanställning presenteras länsstyrelsernas totala tillsynsbehov enligt miljöbalken angivet i timmar istället för kostnader.

Ett separat utdrag ur länsstyrelsernas tidredovisningssystem har gjorts för länsstyrelsernas utförda tillsyn under 2017 enligt ett antal VÄS-koder. Dessa omfattar fler tillsynsområden än vad som begärs i 10 kap. 3 § FAPT.⁷ Antalet timmar utförd tillsyn 2017 har sedan jämförts med det beräknade behovet av tillsynstimmar enligt behovsutredningen för 2018 hos de 19 länsstyrelser som beräknat tillsynsbehov i

⁴ Se metodavsnittet för klargörande av ”nödvändiga tillsynsåtgärder”.

⁵ De länsstyrelser som använt Miljösamverkan Sveriges modell och ingår i sammanställningen är: Blekinge, Halland, Jämtland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Norrbotten, Skåne, Uppsala, Värmland, Västerbotten, Västernorrland, Västmanland, Västra Götaland, Örebro och Östergötland.

⁶ Se mer under Analyser och slutsatser

⁷ VÄS-koderna för redovisade timmar 2017 är Naturvård: 515, 525, 526, 527 och 528.

Vattenverksamhet: 535. Vattenskyddsområde: 516. Miljöskydd: 555, 565 och 566. Företnadsområden: 575.

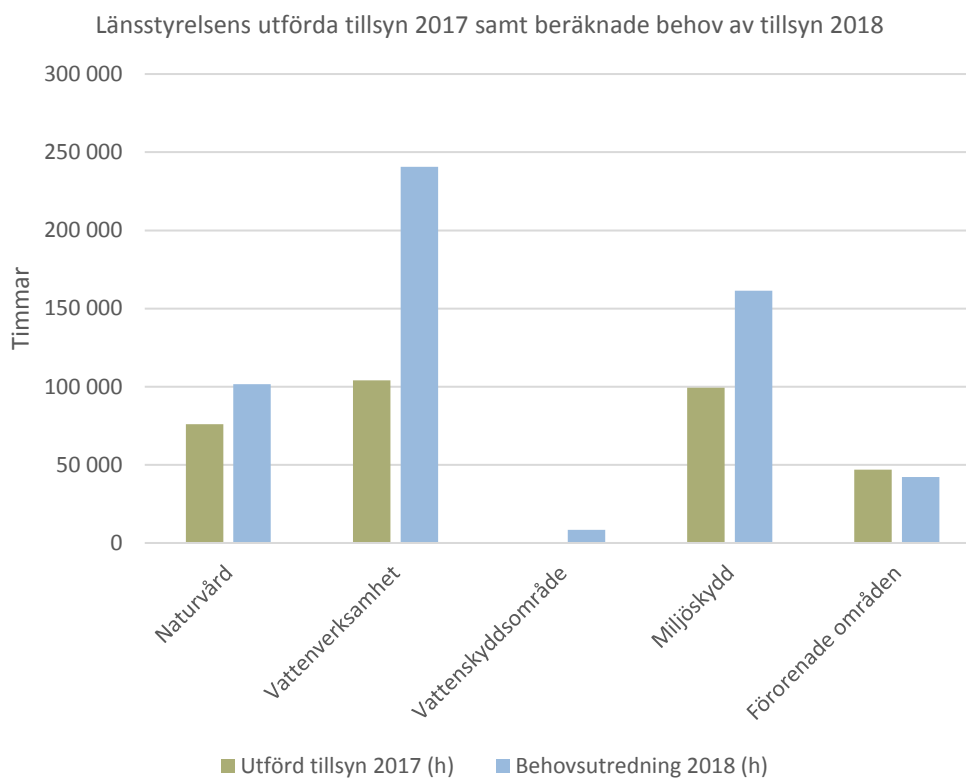
timmar enligt Miljösamverkan Sveriges modell⁸. Det är viktigt att notera att denna jämförelse inte tar hänsyn till eventuella förändringar i behov av tillsyn som uppstått mellan 2017 och 2018⁹. Jämförelsen beaktar inte heller om tillsynen är avgiftsfinansierad enligt FAPT. Den här kompletterande redogörelsen kan därför inte anses ersätta 10 kap. 4 § FAPT. I Tabell 6 presenteras uppgifterna sammanställt för länsstyrelserna per tillsynsområde. I Figur 1 presenteras uppgifterna per tillsynsområde och i Figur 2 per länsstyrelse.

Tabell 6 Sammanställning av 19 länsstyrelser redovisade tillsynstimmar 2017 för ett antal tillsynsområden jämfört med beräknat tillsynsbehov i timmar för 2018 års tillsyn. Länsstyrelsernas VÅS-koder inom parentes. Uppgifterna redovisas i timmar. Vad gäller den utförda tillsynen framgår inte hur mycket eller vilken typ av eventuell OH-tid som är inkluderat. Vad gäller det beräknade behovet är OH inte inkluderat.

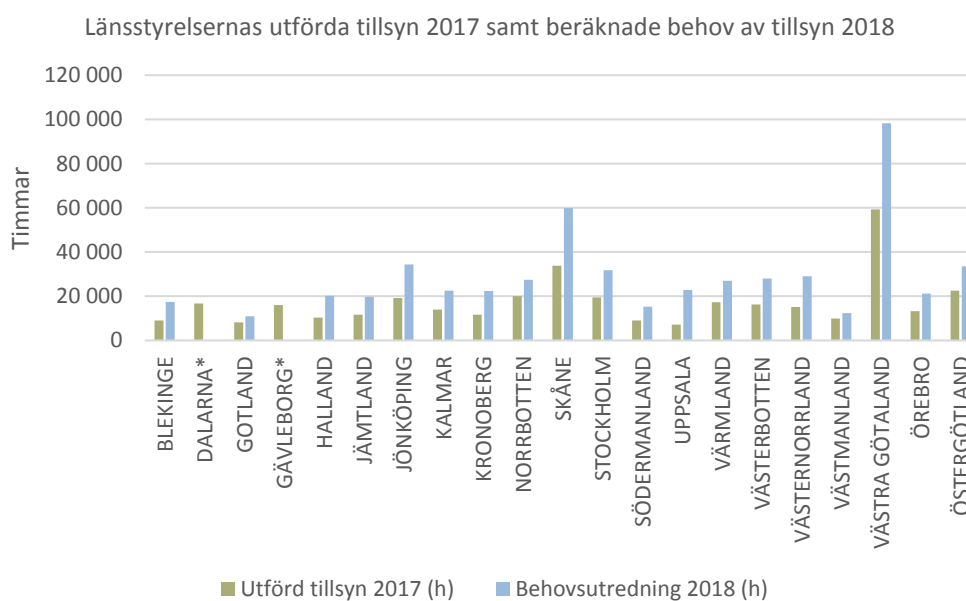
Tillsynsområde	Utförd tillsyn 2017 (h)	Behovsutredning 2018 (h)
Naturvård (515, 525, 526, 527, 528)	76 076	101 626
Vattenverksamhet (535)	104 086	240 649
Vattenskyddsområde (516)	379	8 342
Miljöskydd (555, 565, 566)	99 418	161 425
Förorenade områden (575)	46 842	42 112
Totalt	326 801	554 154

⁸ Vad gäller det beräknade tillsynsbehovet avses timmar för utförd tillsyn. Uppgifterna exkluderar exempelvis deltagande i allmänna möten, kompetensutveckling och dyl. För den utförda tillsynen 2017 framgår inte av länsstyrelsens redovisning hur mycket, eller vilken typ av OH-tid som ingår.

⁹ Att den utförda tillsynen avser 2017 medan behovet avser 2018 beror på att modellen för behovsutredningar har uppdaterats.

Figur 1 Sammanställning av 19 länsstyrelser utförda tillsyn 2017 samt beräknade behov av tillsyn 2018 redovisat per tillsynsområde. Länsstyrelsen i Dalarnas län och Länsstyrelsen i Gävleborgs län har inte redovisat behov för 2018 i timmar för samtliga tillsynsområden och utgår därför i den här sammanställningen både avseende utförd tillsyn och behovsutredning. Uppgifterna redovisas i timmar.

Figur 2 Länsstyrelsernas utförda tillsyn 2017 samt beräknade behov av tillsyn 2018 redovisat per länsstyrelse. *Länsstyrelsen i Dalarnas län och Länsstyrelsen i Gävleborgs län har inte redovisat behov för 2018 i timmar för samtliga tillsynsområden och utgår därför i den här sammanställningen avseende behovsutredning.

Länsstyrelsernas bedömningar av tillsynsbehovet

Länsstyrelsernas skäl för bedömt nödvändigt tillsynsbehov

Länsstyrelserna har givits möjlighet att lämna en beskrivning av det tillsynsbehov som inte ryms inom befintliga resurser samt en bedömning av vilken tillsyn som kan utföras med ökade resurser för tillsynen. Nedan följer en sammanställning av de 12 länsstyrelser som redovisat detta i skrivelser till Naturvårdsverket.¹⁰

Länsstyrelsens prioriteringar och tillgängliga resurser varierar beroende på dess förutsättningar. Sammanställningen av länsstyrelsernas möjliga tillsynsinsatser ska därför inte ses som en länsstyrelsegemensam prioritering eller en komplett lista över alla länsstyrelsernas bedömningar. Istället är det en genomgång med exempel på nödvändiga tillsynsinsatser. Sammanställningen är uppdelad motsvarande de områden som efterfrågas i 10 kap. FAPT. Sammanställningen har stämts av med representanter från länsstyrelsen.

ÖVERGRIPANDE

Tillsyn är ett centralt verktyg för att vi ska kunna uppnå syftet med miljöbalken, nå miljömålen och följa fastställda miljö kvalitetsnormer. Den är också en förutsättning för ett sunt företagsklimat på lika villkor. Utan tillsyn riskerar de företag som följer regelverket att missgynnas framför de som inte gör det. Med tillräckliga tillsynsresurser kommer länsstyrelserna med större sannolikhet att kunna bidra till miljöbalkens syfte.

Påverkan handläggningstider

”Normalhandläggningstid” för olika ärendegrupper enligt Förvaltningslagen kan innehållas samtidigt som handläggningstider för övriga ärendegrupper inte försämras. I praktiken kan således tillräcklig tid avsättas för egeninitierad tillsyn avseende prioriterade förorenade områden.

NATURVÅRD

Påverkan verksamhetsutövare/allmänhet

Planerade åtgärder bedöms leda till att ett antal aktörer som idag agerar utan tillstånd antingen ansöker om detta eller upphör/minskar ned verksamheten. Mer resurser för artskyddstillsyn möjliggör att tillsynsmyndigheten kan vara mer synlig än den varit exempelvis vad gäller handel med skyddsvärda arter. Ökad synlighet bedöms ha en brottsförebyggande effekt.

Påverkan miljömål/syftet med miljöbalken

Med tillgång till de angivna resurserna skulle möjlighet ges att bedriva mer planerad och egeninitierad tillsyn av skyddade områden, anpassat till det skyddade områdets risk för påverkan/skada. Syftet med tillsynen är att tillvarata det allmännas intresse genom såväl förebyggande tillsyn som genom att åstadkomma rättelser i naturen. Länsstyrelsen skulle också kunna göra fler ingripanden vid akuta ärenden rörande handel med vilda växter och djur.

¹⁰ Ärendenummer NV-07619-17

Med mer resurser kan tillsynen inom naturvård ges bättre förutsättningar till att åstadkomma regelefterlevnad och därmed den hållbara utveckling som miljöbalken syftar till.

MILJÖFARLIG VERKSAMHET, KEMIKALIETILLSYN, AVFALLSTILLSYN

Påverkan verksamhetsutövare

Med tillräckliga resurser för tillsyn av miljöfarlig verksamhet skulle länsstyrelsen kunna besöka samtliga verksamheter och även i övrigt kunna bedriva tillsyn i samma omfattning som sker i de flesta kommuner där man tagit över tillsynen, vilket inte alltid är fallet idag. Tillsynen skulle kunna bedrivas mer kopplat till de avgifter företagen betalar, dvs, motsvaras av en tydlig motprestation. Bland annat kan konstateras att för täkter motsvarar nuvarande tillsynsavgifter långtifrån resursbehovet varför dessa avgifter bör ses över.

Länsstyrelsen skulle med ökade resurser kunna arbeta mer med förebyggande tillsyn i form av information och tillsynskampanjer. En mer proaktiv tillsyn ökar chanserna för verksamhetsutövare och allmänhet att göra rätt vilket också ligger i linje med länsstyrelsens uppdrag att förenkla för företagare. Länsstyrelserna skulle också hinna arbeta mer förebyggande tillsammans med företagen för att gemensamt hitta förbättringar, till exempel med frågor kring energieffektivisering, kemikaliehantering etc.

Påverkan miljömål/syftet med miljöbalken

Med tillräckliga resurser skulle länsstyrelsen hinna med att genomföra mer planerad riskbaserad tillsyn utifrån miljöproblem istället för den händelsestyrda tillsynen som dominerar på många länsstyrelser idag.

Tillräckliga resurser skulle även medge möjligheten till en kvalitetssäkrad tillsyn av EU-direktiv och därmed säkerställa att direktiven uppfylls samt att rapporteringar sker i tid och med väl underbyggda uppgifter.

Länsstyrelserna nämner flera bortprioriterade tillsynsinsatser inom miljöskyddet som inte kan utföras med tillgängliga resurser:

- Bedömning om givna tillstånd och dispenser ger avsedd effekt
- Tillsyn av täkter och de potentiellt miljö- och hälsopåverkande effekter såsom buller och eventuella brister i avslutningsåtgärder.
- Gränsöverskridande avfallstransporter. Ökade resurser skulle möjliggöra en uppbyggnad av en strukturerad ”uppströmstillsyn”, det vill säga tillsyn över avfallslämnare för att följa avfallsflöden i samhället. På så sätt kan en minskning uppnås av mängden avfall som exporteras olagligt till tredje land. Med nuvarande finansiering kan flertalet stora illegala avfallsaktörer fortsätta sin verksamhet relativt ostörda av tillsynsmyndigheten.

En länsstyrelse anger att ca 80 % av tillsynen över miljöfarlig verksamhet har överlåtit till länets kommuner. Vid den pågående uppföljningen har det framkommit att det sannolikt finns skäl för länsstyrelsen att återta viss tillsyn. Det kan till exempel bero på att bristande kompetens eller risk för jäv. Snarlika förhållanden förekommer även på andra län. Behovet av resurser för att kunna återta tillsyn är inte inkluderat i modellen

för behovsutredning. Med täckning av detta behov skulle länsstyrelsen kunna återta tillsyn av verksamheter där det finns skäl till detta.

VATTENVÅRD OCH VATTENSKYDD

Påverkan verksamhetsutövare

Utökade resurser till länsstyrelserna ger möjlighet till ett bra främjande, förebyggande och vägledande tillsynsarbete, vilket kan öka dialogen, minska konflikter, bidra till ett mer miljömålsinriktat åtgärdsarbete hos verksamhetsutövarna och sannolikt ett minskat behov av tvångsåtgärder. Ett fungerande miljö- och tillsynsarbete gör också stor skillnad för verksamhetens omgivningspåverkan.

Med tillräckliga resurser utgör länsstyrelsen inte en ”flaskhals” i exploateringsprojekt, utan klarar av att bedriva tillsyn trots pressade tidsplaner.

Påverkan miljömål/syftet med miljöbalken

Länsstyrelserna saknar idag resurser för att kunna genomföra de tillsynsåtgärder som anges i åtgärdsprogram för vatten och som ingår i många länsstyrelser behovsutredningar. Med tillräckliga resurser skulle tillsynsåtgärderna i åtgärdsprogrammen kunna genomföras.

Länsstyrelserna nämner flera bortprioriterade tillsynsinsatser inom området som inte kan utföras med tillgängliga resurser men som ändå anses riskera att leda till miljöpåverkan:

- Blockerade lekvägar vandringsvägar för lekande fisk vid dämmen och kraftverk
- Muddring med risk för spridning av giftiga sediment
- Stensättning vid stränder som kan leda till förvärrad och förflyttad erosion
- Grumling i vattendrag vid infrastrukturprojekt

Behovet av att genomföra tillsyn av vattenverksamheter och vattenskyddsområden är stort och har varit eftersatt i många år. Inom exempelvis vattenkraften är egenkontrollen mycket eftersatt i förhållande till hur det ser ut för övrig industri. Samtidigt förekommer det att länsstyrelser inte tar ut avgifter för viss tillsyn där det är möjligt, en möjlig bidragande orsak till detta är att tillsynsavgifterna inte tillfaller länsstyrelserna.

FÖRORENADE OMRÅDEN

Länsstyrelsernas behovstäckning för tillsyn över förorenade områden är generellt bättre än för övriga tillsynsområden, till viss del på grund av olika former av ekonomiskt stöd för arbete med förorenade områden.¹¹ En länsstyrelse uppger att tillsynsbehoven överensstämmer med tillgängliga resurser för tillsyn över förorenade områden.

Påverkan verksamhetsutövare

Likväl skulle länsstyrelsen kunna avsätta mer tid för egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden vilket innebär att de områden som uppvisar störst risk också kan hanteras först. Verksamhetsutövarna har sannolikt enklare att acceptera tillsynskrav om

¹¹ Detta framgår även av länsstyrelsernas behovsutredningar för 2018, se Tabell 6

de tydligt kopplar till en sådan ordning där de ”värsta” områdena kan utredas och åtgärdas först.

Länsstyrelsen skulle i större utsträckning kunna avsätta tid för att initiera och ställa tillsynskrav på utredningar och åtgärder avseende pågående miljöfarliga verksamheter. Detta innebär att verksamhetsutövarna ges möjlighet att fördela kostnader för åtgärder över tid genom delåtgärder och/eller avsätta medel för senare åtgärder.

Påverkan miljömål/syftet med miljöbalken

Länsstyrelsen skulle kunna initiera och genom tillsynskrav driva genomförandet av fler hållbara åtgärder, exempelvis genom att i större utsträckning ställa krav på att innovativa metoder tillämpas vid åtgärder.

Länsstyrelsernas bedömningar av resurser i förhållande till behovet.

I den årliga tillsynsuppföljningen som Naturvårdsverket utför enligt 1 kap. 28 § miljötillsynsförordningen görs också en uppföljning av länsstyrelsernas behovsutredningar. Åtta länsstyrelser uppger att tillförda resurser i förhållande till de samlade behoven enligt behovsutredningen för 2017 ligger mellan 26 och 50 procent och lika många att tillförda resurser ligger mellan 51 och 75 procent.¹²

¹² Naturvårdsverket 2018 *Uppföljning av kommuners och länsstyrelserns tillsyn enligt miljöbalken.*

Analys och slutsatser

De centrala myndigheternas kostnader och intäkter

Av 10 kap. 1–2 §§ FAPT framgår att myndigheterna ska redovisa kostnader och intäkter för tillståndsprövning i *första instans*. Av detta följer att kostnader som uppkommer i samband med överprövningar inte redovisas i denna sammanställning. Med anledning av detta går det inte att dra slutsatser om myndigheternas totala kostnader för tillståndsprövning enligt miljöbalken, utan endast de kostnader som uppkommer i första instans. Årliga jämförelser försvåras således i och med att de mål som myndigheterna medverkar i kan ena året prövas i första instans, och nästkommande år i en eventuell överprövning.

Vad gäller Domstolsverkets redovisning framkommer att avgiftsintäkterna för tillståndsprövning av vattenverksamheter har ökat från ca 7,7 miljoner kronor till ca 13,8 miljoner kronor. Myndighetens egna kostnader ligger på ungefär samma nivå som föregående år för prövning av vattenverksamheter medan kostnaderna för prövning av miljöfarliga verksamheter har minskat med ungefär 2 miljoner kronor. En förklaring till det ökade intäkterna för prövningsavgifter av vattenverksamheter är att antalet mål i första instans har ökat från 2016 till 2017.¹³

I Tabell 2 på sidan 6 framgår att Naturvårdsverkets kostnader för medverkan i samråd av miljöfarliga verksamheter minskat från år 2016 till år 2017. Kostnaderna för medverkan i tillståndsprövning har under samma period ökat. Förändringen kan delvis förklaras av att samrådsprocesser för ett antal större verksamheter har övergått till tillståndsprocessen.

Naturvårdsverket har under 2017 inte begärt in ersättning för rättegångskostnader vid deltagande i tillståndsprövning av vattenverksamhet första instans. Naturvårdsverket har bedömt att det inte är ekonomiskt lönsamt att begära in sådan ersättning.

Vad gäller de övriga centrala myndigheterna förefaller skillnaderna mellan 2016 respektive 2017 års redovisningar vara relativt små (Tabell 2).

Länsstyrelsens kostnader och intäkter

Länsstyrelsens kostnader och intäkter för de tillsyns- och provningsområden som anges i 10 kap. 3 § FAPT framgår i Tabell 4 på sidan 9. Då de angivna tillsyns- och provningsområdena inte omfattar all prövning och tillsyn som länsstyrelserna utför enligt miljöbalken ger det inte en heltäckande bild av intäkter och kostnader. Vid en jämförelse av uppgifterna för prövning och tillsyn 2016 respektive 2017 har både intäkter och kostnader hos länsstyrelserna till synes ökat. Detta kan dock bero på att tillsyn prioriterats inom områden som inte ska redovisas enligt 10 kap. 3 § FAPT. Det går följaktligen inte dra några slutsatser om huruvida länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken totalt sätt förändrats. Viktigt att

¹³ Kommunikation Domstolsverket 2018-03-28

påpeka är också att de 12 län som har en miljöprövningsdelegation inom sin länsstyrelse av naturliga skäl har större kostnader för prövning av miljöfarliga verksamheter än övriga län.

Vad gäller redovisning av 10 kap. 4 § FAPT har det också visat sig vara angeläget att djupare undersöka de redovisade uppgifterna. Enligt sammanställningen i Tabell 5 framgår att 16 länsstyrelser använt Miljösamverkan Sveriges modell för alla tillsynsområden. Av sammanställningen framgår att kostnaderna för de nödvändiga tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifter enligt förordningen uppgår till 416 miljoner kronor för dessa 16 länsstyrelser. Utöver avgifter enligt FAPT finansieras tillsynen även genom anslag. De beräknade kostnaderna består alltså dels av sådant behov av tillsyn som idag inte kan utföras, och sådana kostnader som inte kan täckas av avgifter enligt FAPT.

I samtal med representanter från flera länsstyrelser har det framkommit att metoden för att beräkna faktisk kostnad per utförd tillsynstimme inte helt överensstämmer med den beräknade kostnaden per tillsynstimme i behovsutredningen. Enligt modellen anses den totala kostnaden per tillsynstimme uppgå till 1066 kr per timme, medan de redovisade uppgifterna i 3 § utgår från olika underliggande beräkningar som kan variera. Det finns därför skäl att tro att en jämförelse som utgår från olika timkostnader och där olika tillsynsområden ingår för den utförda tillsynen respektive det angivna behovet inte ger en korrekt bild av länsstyrelsernas kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifterna enligt FAPT. Med anledning av detta presenterades i denna sammanställning även den utförda miljöbalktillsynen respektive beräknade behovet i antalet timmar (h) för de 19 länsstyrelser som redovisat behov av tillsynsresurser enligt Miljösamverkan Sveriges modell.

I sammanställningen som gjorts i avsnittet *Redovisning av länsstyrelsens beräknade behov angivet i timmar* framkommer att länsstyrelsernas beräknade behov av resurser är 554 000 timmar jämfört med den utförda tillsynen som uppgår till ca 327 000 timmar. I den alternativa redovisningen tas ingen hänsyn till huruvida tillsynens kostnader kan täckas av avgifter eller ej.

Enligt sammanställningen av tillsynsbehovet uttryckt i timmar bedömer länsstyrelserna att behovet av resurser till tillsynen skiljer sig åt mellan tillsynsområden, där behovet i absoluta timmar är störst inom tillsyn av vattenverksamheter, följt av miljöskydd och naturvård. För tillsyn av vattenskyddsområden är det relativa behovet jämfört med den utförda tillsynen störst. För tillsyn förorenade områden är motsvarar behovet den utförda tillsynen, vilket delvis kan förklaras av riktade anslag för tillsynen. Det ska också sägas att det finns skillnader mellan länen, i synnerhet när tillsynsområdena analyseras på en mindre aggregerad nivå än vad som redovisats till Naturvårdsverket.

Med ovan nämnda förbehåll över metodiken för länsstyrelsernas redovisningar kan det ändå konstateras att länsstyrelserna bedömer att tillsynsbehovet är större än vad resurserna ger utrymme för. För att kunna bedöma storleken på länsstyrelsernas resursbehov behöver saken undersökas djupare.

Av länsstyrelsernas egna beskrivningar av nödvändiga tillsynsåtgärder framgår bland annat att en stärkt tillsyn som bidrar till ökad regelefterlevnad möjliggör att:

- tillsynen i större utsträckning kan bidra till miljöbalkens syfte
- regeltillämpningen blir mer rättssäker,
- handläggningstider kan kortas,
- tillsyn kan utföras i eftersatta tillsynsområden, samt att
- säkerställa att Sverige uppfyller internationella regler och EU-direktiv.

Med hänvisning till att Miljösamverkan Sverige omarbetat modellen efter de förändringar som gjorts i länsstyrelsernas VÄS-struktur, samt att en del brister i modellen rättats till, dras i den här sammanställningen inga slutsatser om huruvida tillsynsbehovet förändrats från 2017 till 2018.

Utvecklingsbehov

I utredningen Miljötillsyn och sanktioner (SOU 2017:63) lämnas en rad förslag som syftar till att utveckla miljöbalkstillsynen. Utredningen behandlar även uppföljning av tillsynen men lämnar inga förslag. I det fortsatta arbetet med att följa upp myndigheternas intäkter och kostnader för tillsyn och prövning finns det anledning att med stöd av digitaliseringens möjligheter fortsätta utveckla modeller och redovisningssystem för att möjliggöra en korrekt beskrivning av intäkter, kostnader och behov.

De redovisningskrav som ställs på länsstyrelserna enligt 10 kap. 3 – 4 §§ FAPT kan behöva ses över. I nuvarande form försvåras jämförelser mellan kostnader för tillsyn och behov av tillsyn i och med att reglerna avser olika omfattning av länsstyrelsernas totala tillsyn. I en sådan översyn kan det samtidigt vara lämpligt att utreda möjligheterna att särskilja avgifterna för prövning respektive tillsyn vilket bland annat skulle förtydliga för verksamhetsutövare vad tillsyns- och prövningsavgiften avser, i synnerhet vid överlåten tillsyn. Det skulle förenkla en beskrivning av kostnadstäckningsgraden för länsstyrelsernas tillsyn.

Länsstyrelserna kan också behöva renodla redovisningarna så att det som redovisas överensstämmer med kraven enligt 10 kap. 3 § FAPT. Under posten *övriga kostnader* redovisar länsstyrelserna en betydande del av kostnaderna för prövning och tillsyn, ca 87 miljoner kronor av totalt ca 286 miljoner kronor. Dessa 87 miljoner specificeras mer ingående i Bilaga 2, men det framgår inte ur länsstyrelsens redovisningar hur kostnaderna ska tolkas mot 10 kap. 3 § FAPT.

I nästkommande års redovisning bör det även vara möjligt att följa upp hur länsstyrelsens ökade resurser för tillsyn 2018 har använts och fördelats för respektive tillsynsområde.

Bilaga 1 Miljösamverkan Sveriges förslag till ändringar i Förordning om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken¹⁴

(...)

Projektgruppen anser att skrivningarna i 3 och 4§ i FAPT:en behöver ses över. Inom projektet har 4§ uttolkats så att den omfattar fler områden än 3§, t ex tillsyn inom naturvård och förorenade områden. Projektgruppen föreslår att kostnader och intäkter för alla områden ska ingå i 3§.

För tillsyn av förorenade områden, vattenverksamhet och viss tillsyn enligt artskyddsförordningen används inte möjligheten att ta ut avgifter fullt ut^[15]. Skillnaden mellan de intäkter som faktiskt tas ut och de intäkter som skulle kunna tas ut framgår inte av rapporteringen enligt FAPT som den är utformad i dagsläget. Detta skulle behöva förtydligas.

Förslagsvis behöver 3§ utökas med en punkt om kostnadsintäkter för tillsyn inom förorenade områden och naturvård. Det skulle öka jämförbarheten med siffrorna som redovisas enligt 4 §.

FAPT:en behöver också justeras vad gäller nivåerna på vissa avgifter, eftersom det är tydligt att avgifterna för en del typer av branscher är subventionerade. Det gäller exempelvis lantbruk och täkter. Avgifterna för dessa behöver öka för att motsvara den tid för tillsyn som är nödvändig.

Det borde också vara möjligt att ta ut timavgift för sådana aktiviteter som inte täcks av de fasta avgifterna, såsom tillsyn över förorenade områden som riktar sig mot någon som inte är ansvarig enligt 10 kap. miljöbalken, t ex för hantering av en § 28-anmälan vid en exploatering.

(...)

¹⁴ Miljösamverkan Sverige 2017-10 *Modell för behovsutredning* sid. 7.

¹⁵ Uppföljning av länsstyrelsernas tillsyn av vattenverksamheter för år 2014, Havs- och vattenmyndighetens rapport 2015:31

Bilaga 2 Länsstyrelsernas övriga VÄS-koder

Länsstyrelsernas övriga intäkter och kostnader för de VÄS-koder som redovisats i avsnitt om Länsstyrelsens intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3 §). Uppgifter anges i tusentals kronor.

VÄS-kod	BLEKINGE	DALARNA	GÖTLAND	GÄVLEBORG	HALLAND	JÄMTLAND	JÖNKÖPING	KALMAR	KRONOBERG	NORRBOTTEN	SKÅNE	STOCKHOLM	SÖDER-MANLAND	UPSALA	VÄRMLAND	VÄSTERBOTTEN	VÄSTER-NORRLAND	VÄSTMANLAND	VÄSTRA GÖTALAND	ÖREBRO	ÖSTER-GÖTLAND	SAMTLIGA LÄNSSTYRELSE
5350 intäkter	0	0	0	0	0	0	-123	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-64	0	0	-110	-297
5350 Övergripande inom tillsyn vattenverksamhet	0	0	0	0	0	0	-123	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-64	0	0	-110	-297
5301 kostnader	2 272	6 286	2 466	4 573	1 830	1 188	5 532	4 946	3 796	2 817	7 390	6 264	2 828	2 527	2 506	4 037	4 494	3 615	10 963	3 998	2 717	87 045
5301 Övergripande planering och samordning inom vattenverksamhet	19	2 003	658	2 246	515	141	686	2 468	1 342	897	608	1 674	921	529	813	901	1 231	846	4 049	213	329	23 087
5306 Länsstyrelsegemensam utvecklingsinsats inom vattenverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34	0	10	0	1	0	0	0	0	0	0	44
5308 Extern och intern information inom vattenverksamhet	29	12	59	224	39	15	8	0	65	43	200	6	150	240	44	6	8	123	472	221	2	1 966
5309 Kompetensutveckling inom vattenverksamhet	137	138	124	110	177	72	248	327	147	270	291	112	161	80	139	248	165	286	806	302	66	4 406
5310 Övergripande inom prövning av vattenverksamhet	360	56	170	43	158	17	152	17	14	24	43	0	30	14	51	165	20	25	216	66	82	1 723
5350 Övergripande inom tillsyn vattenverksamhet	258	382	188	47	276	226	399	549	489	137	810	388	61	113	85	279	152	312	1 688	470	182	7 490
5501 Övergripande planering och samordning inom miljöfarlig verksamhet	1 185	3 085	949	1 622	490	650	3 587	1 299	1 338	1 017	4 077	3 799	1 100	1 330	1 055	1 763	2 557	1 758	2 968	2 233	1 536	39 400
5506 Länsstyrelsegemensam utvecklingsinsats inom miljöfarlig verksamhet	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	10	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22
5508 Extern och intern information inom miljöfarlig verksamhet	71	79	154	60	64	40	91	22	69	129	518	26	269	87	99	204	5	82	213	101	54	2 435
5509 Kompetensutveckling inom miljöfarlig verksamhet	210	485	134	220	98	24	318	258	280	296	721	254	126	116	176	389	334	141	480	356	455	5 873
5555 Miljöanktionsavgifter, åtalansmälan (inspektion och kontroll)	4	41	31	1	12	3	41	8	52	5	78	4	0	17	43	81	22	41	70	36	7	598